

Colofon

Loes la Faille
Carin van de Ploeg
Diet ter Stege
Leo Weterings
Hans IJzerman
Michiel van Harten

Opmaak

Marcel Lieverdink

*Wanneer toezending
van de Milieupraat,
niet langer op prijs
wordt gesteld,
kunt u dit melden bij
ons secretariaat.*

*Uw naam/adres en/of
e-mailgegevens zullen
vervolgens direct uit
onze administratie
verwijderd worden.*

Bezoekadres

Goertjesweg 3
8013 PA Zwolle

Telefoon

06-19869323

Internet links

info@milieuraadzwolle.nl
www.milieuraadzwolle.nl

Publiceer vergunningaanvragen duidelijker

De Milieuraad vraagt de gemeente omschrijvingen van aanvragen voor een omgevingsvergunning op officielebekendmakingen.nl te verbeteren. De omschrijving van plannen en procedures is nu fragmentarisch. De informatie over de aanvrager is beperkt. Belanghebbenden kunnen zo nauwelijks reageren. De impact van plannen - hoe groot, welke activiteiten, welke werkzaamheden, welk gebruik? - is onduidelijk.

Een recent voorbeeld: de aanvraag voor tijdelijke ontheffing voor onderwijsbestemming IJsselcentrale-terrein. Na vaststelling bleek dat het ging om 'onderwijs' met graafmachines in de nabijheid van een belangrijk vogelgebied. Dit is een van vele voorbeelden. Door een betrokken ambtenaar is aangegeven dat onder meer grote werkdruk een rol speelt. De Milieuraad heeft vervolgens in maart een advies voor verbetering naar burgemeester & wethouders gestuurd.

Compleet en duidelijk

De aanvrager van een vergunning geeft in eerste instantie zelf een omschrijving. Deze omschrijving is vaak algemeen - (ver)bouwen van een pand - of onvolledig - welke activiteiten gaan plaatsvinden? In de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht staat: 'In een omgevingsvergunning worden het project en de activiteiten waarop het betrekking heeft, duidelijk beschreven.'

De Milieuraad adviseert de gemeente daarom onder meer:

- omschrijvingen duidelijker en completer te publiceren
- omschrijvingen voor publicatie te toetsen en zo nodig te overleggen met de aanvrager, zodat een nieuwe publicatie kan volgen.

De Milieuraad sluit zo aan bij het Actieplan Open Overheid

- betere toegang tot overheidsinformatie

- actief en open samenwerken met de samenleving
- verantwoording afleggen aan de samenleving.

Extra inspanning nu nodig

Zwolle heeft al een Versimpelteam voor het begrijpelijk schrijven van brieven, teksten en formulieren. Meer inzet is nodig omdat 1 juli Wet elektronische publicaties in werking treedt.

De nieuwe wet introduceert digitale attendering van burgers op publicaties die betrekking hebben op hun woonomgeving. Berichten worden per e-mail verzonden aan personen ouder dan 25 jaar die beschikken over een geactiveerd MijnOverheid-account met e-mailadres. De attendering zal geleidelijk, per regio, plaatsvinden.

Gemeenten bereiden zich ook voor op de Omgevingswet die in 2024 van kracht zal zijn. De aanvrager van een vergunning krijgt zelf de regie. Zo kan iemand ervoor kiezen om eerst een vergunning aan te vragen voor het oprichten van een bepaald bouwwerk in het algemeen. En nadat de vergunning daarvoor is verleend een vergunning aanvragen voor de gedetailleerde uitwerking van het op te richten bouwwerk.

Rol Milieuraad

De rol van gemeente en provincie is de afgelopen jaren sterk veranderd. De toetsing van de aanvraag aan wetten en regels is onderbracht bij samenwerkverbanden op afstand of bij externe bureaus. Specifieke deskundigheid is bij gemeenten en provincies beperkt aanwezig en de Rijksoverheid legt de nadruk op efficiënt en snel werken. Veel werk voor instellingen als de Milieuraad dus: de laatste continue factor die samenhang kan zien en overzicht kan houden. Een levend geheugen van de samenleving!

Activiteitenkalender

Voorzomerfeest Nooterhof, zondag 21 mei, 13.00-17.00 uur. Zie milieuraadzwolle.nl
Lezingen, cursussen en andere activiteiten in de Nooterhof. Zie nooterhof.nl

Natuurplatform: meer weidevogels in Stadsbroek en IJsselvizier

In maart gaf het Natuurplatform Zwolle (NPZ) zijn mening over een verkenning voor de toekomst van Stadsbroek en IJsselvizier, twee gebieden aan de rand van Stadshagen. De gemeente vroeg inwoners, ondernemers en organisaties wat deze gebieden kunnen betekenen voor de ontwikkeling van Zwolle.

Het NPZ pleit voor een weidevogellandschap, een broek: vochtig laagland, moerassig gebied. Dit landschap van half natuurlijk grasland is in Nederland sinds 1900 met 93% in oppervlakte afgenomen. Reden voor behoud, verbetering en herstel in Stadsbroek en IJsselvizier. Aansluiten bij ambities voor natuur, landschap en cultuurhistorie in de omgevingsvisie voor Zwolle.

Hoge natuurwaarde

Stadsbroek en IJsselvizier liggen in Nationaal Landschap IJsseldelta. IJsselvizier, 35 ha, heeft belangrijke natuurwaarden. In Stadsbroek is 30 van de 150 ha nieuwe natuur. Beide grenzen direct aan Natura 2000-gebied. Het grootste deel valt binnen hoofdgroenstructuur van de stad.

Inrichting, beheer en onderhoud als vochtig gebied draagt bij aan de klimaatopgave. Als overloopgebied in de groenblauwe structuur. Bij herstel van de landschapsbiotoop passen ze in het Deltaplan Biodiversiteitsherstel.

Weidevogels helpen

Weidevogels voelen zich thuis in Zwolle: Kievit, grutto en scholekster eten insecten en halen wormen uit onze vochtige bodem. Belangrijk zijn gebieden waar voedsel is en waar ze jongen kunnen grootbrengen. Kruidrijk grasland, aantrekkelijk voor insecten.

Landbouw kan de natuur aanvullen door rekening te houden met nesten en later in het seizoen te maaien. Zo kunnen weidevogels ongestoord broeden en hun jongen veilig grootbrengen. Het waterschap kan tijdelijk het grondwaterpeil verhogen, zodat er meer voedsel is.

Veel meer mogelijk

Naast bestaande waarden is de potentie van Stadsbroek en IJsselvizier voor biodiversiteit onmisbaar onderdeel van de natuurwaardenkaart voor de gemeente Zwolle. Herstel van leefgebieden is een belangrijke opdracht om de kwaliteit van de natuur te verbeteren.

Zwolle heeft zo een sterke basis om verder te groeien: de kwaliteit van de stad en haar natuurlijke omgeving. Kwaliteit in landschap, cultuurhistorie en biodiversiteit: het fysiek kapitaal. De Europese Commissie wil tenminste 30% van het Europees landschapsareaal beschermen.

De ruimtelijke keuzes van Zwolle kunnen daarbij helpen.

Zwolle is met natuurorganisaties, boeren, burgers, wetenschappers, overheden en bedrijven partner in het Deltaplan Biodiversiteitsherstel. Stadsbroek en IJsselvizier zijn uitermate geschikt om werk te maken van de ambities uit deze plannen.

Natuur is brede welvaart

Dat past helemaal in de ontwikkeling van brede welvaart in gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving en met sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en veiligheid. De sustainable development goals, waaraan Zwolle is verbonden.

Meer inwoners zijn een extra motivatie om de oppervlakte natuur te vergroten. Herstel van kansrijke locaties is vooral ook maatschappelijke winst. Het NPZ vraagt daarom een uitgewerkt scenario, zodat de gemeenteraad kan kiezen om Stadsbroek en IJsselvizier deze ruimte te geven.

Op zoek naar waterleven

Foto's: Michiel van Harten

Met Annemoon Tiemens, de nieuwe educatiemedewerker van Nooterhof,

ging een groep kinderen en begeleiders rond het park enthousiast op zoek naar kikkerdril en ander waterleven. De vondsten werden bekeken en gingen daarna

natuurlijk weer terug het water in. Gezien werden onder meer libellenlarve, rattenstaartlarve, waterslak, en een berrmpje (vis). Mogelijk door het koude weer was er nog geen kikkerdril, maar met de handige zoekkaart die ze meekregen kunnen de deelnemers zelf later verder zoeken.

Chapeau voor alle afvalrapers

Tekst: Loes la Faille

Zaterdag 18 maart was de 21e Landelijke Opschoondag. De opschoondag is in het leven geroepen om aandacht te vragen voor het feit dat afval niet op straat hoort. Naar schatting belandt 50 miljoen kilo afval per jaar op straat of in het groen. De wind blaast vooral plastic afval in het water waardoor het uiteindelijk in zee komt en daar het probleem van de 'plasticsoep' verergert.

De aanwezigheid van afval in je leefomgeving is een grote ergernis. Toch schijnt 1 op de 5 mensen zelf wel eens wat weg te gooien op straat. De omgeving is van invloed op hoe mensen zich gedragen: vuil trekt vuil aan. Op plekken met veel zwerfvuil gooien mensen makkelijker rommel op straat of in de natuur. Andersom geldt

dat mensen zich in een schone omgeving ook schoner gedragen. Mensen voelen zich veiliger in een schone omgeving.

We weten dat afval een negatief effect heeft op het milieu. Minder bekend is hoe groot dit effect precies is. De beelden van vervuilde stranden en in afval verstrikte dieren zijn wel bekend. Zwerfafval breekt niet uit zichzelf af en kan heel lang rondzwerfen. Om een indicatie te geven van hoe lang precies hier even wat cijfers op een rijtje: een kartonnen beker tot 5 maanden, een bananenschil weken tot jaren, plastic valt uit elkaar maar verdwijnt nooit, kauwgom kan er wel 25 jaar liggen, sigarettenfilters vergaan nooit, metalen blikjes een paar honderd jaar, glas nooit.

Met andere woorden: ons verre nageslacht zadelen we op met ons afvalprobleem.

Vooraf plastic is een probleem. Het plastic valt uiteen in microplastics en die kunnen door dieren voor voedsel aangezien worden. Via de voedselketen belanden deze op ons eigen bord.

Voor de Landelijke Opschoondag hebben zich inmiddels al veel mensen gemeld. Op zwolle.nl/kom in actie tegenzwerfvuil staat extra informatie.

Bij een wijkservicepunt kun je een grijper, hesje, handschoenen en zakken aanvragen om zelf veilig afval te kunnen rapen.

Via zwerfafval@zwolle.nl kun je een zwerfafvalpas aanvragen.

Op de **HelemaalGroen** app kun je zien waar en wanneer er zwerfvuil geraapt is in Zwolle.

Doe je ook mee?

Nieuwe zwerfvuilgroep Milieuraad. Doe je mee?

Foto's: Michiel van Harten

De Milieuraad Zwolle heeft begin dit jaar zwerfvuilgroep opgericht. Deze groep

is al enkele keren in actie geweest zoals langs de oever van het Zwarte Water, de Marsweg en de Blaloweg. Er is daar veel afval geraapt. Voorkomen van problemen

is belangrijk en samen rapen is veel leuker dan alleen. Voor meer informatie en aanmelding: stuur een mail naar info@milieuraadzwolle.nl

Voorzomerfeest Nooterhof

Zondag 21 mei van 13-17 uur in de Nooterhof. Allerlei leuke, creatieve, speelse en leerzame activiteiten voor jong en oud. Verder muziek door Woodland Springs, en genieten van het park en op het terras bij het Earthship. Clown Jannes en verteller Janneke nemen je mee in de magische wereld van planten. Toegang gratis. Het volledige programma vindt je op milieuraadzwolle.nl

Organisatie: de Milieuraad Zwolle, in samenwerking met de Nooterhof en diverse andere groene organisaties en initiatieven.

Biodiversiteit in Zwolle

Tekst: Loes la Faille

De KNNV, IVN en Nooterhof willen samen in Zwolle 4.000 planten, dieren en schimmelsoorten gaan tellen. Iedereen kan meedoen. Het is de bedoeling om een goed beeld te krijgen van de Zwolse natuur en biodiversiteit. Het gaat om een unieke actie De biodiversiteit staat wereldwijd onder druk. De klimaatverandering versterkt deze crisis.

Inmiddels lopen circa 1 miljoen soorten het risico om uit te sterven, doordat ze zich niet snel genoeg aan de veranderingen kunnen aanpassen. Natuur speelt een grote rol in het reguleren van het klimaat en het behoud van biodiversiteit.

Wat betekent de term 'biodiversiteit' eigenlijk? Het woord bestaat uit twee delen namelijk: biologisch en diversiteit. Met biodiversiteit worden alle levensvormen op aarde bedoeld. Het gaat om miljoenen soorten zoals dieren, planten, micro-

organismen en de ecosystemen waar ze in leven.

Waarom is biodiversiteit zo belangrijk? Wat maakt het uit een paar soorten meer of minder op onze aardbol? Hoe erg is het als er bloemrijk grasland plaats maakt voor een maisakker? Of een uiterwaard voor een woonwijk? Op deze vraag is geen simpel antwoord te geven.

Biodiversiteit hebben we nodig voor onze voedselvoorziening. Onze landbouwgewassen worden bestoven door insecten. Veel bouwmaterialen en medicijnen zijn afkomstig uit biologische hulpbronnen. Ook heeft biodiversiteit een niet in geld uit te drukken waarde. We voelen ons beter en zijn productiever in een groene omgeving.

Door monocultuur, het gebruik van kunstmest en zogenaamde gewasbeschermingsmiddelen neemt de biodiversiteit in de buitengebieden af. Steden zijn daardoor prima plekken geworden voor meer biodiversiteit.

In Zwolle vind je bijzondere plantensoorten op begraafplaats Bergklooster. Van origine is deze plek een rivierduin. Sinds er bij het beheer geen chemische bestrijdingsmiddelen meer worden gebruikt kan de oorspronkelijke zeldzame rivierduinvegetatie volledig tot bloei komen en zich uit zaaien.

Veel Zwolse grond bestaat uit stadstuinen. We kunnen van onze tuinen ware paradijsjes maken. Haal tegels weg en plant zo veel mogelijk inheemse planten. Allerlei dieren profiteren hier van. Beplant bakken op je balkon, laat schuttingen en gevels begroeien. Plant stekjes rondom bomen. Uiteindelijk is een grotere biodiversiteit niet alleen in het belang van de dieren, maar ook van ons zelf. In het verleden zijn al buitengewone soorten in Zwolle aangetroffen zoals de sleedoornpage, een vlindersoort, de roestvlekkencantharel en de zwarte amaniet, zeldzame paddenstoelen.

Doe je mee aan de actie? Dit kan via soortenjaar@gmail.com. Daarna maak je een account aan op waarneming.nl en meld daar je gespotte soorten.

Natuurwaarneming

Tekst: Peter van Dam

IVN, KNNV en Nooterhof hebben dit jaar uitgeroepen tot Soortenjaar 2023. We hopen meer dan 4.000 soorten levende organismen te tellen in de gemeente Zwolle.

Tel je mee?

Heb je een soort gezien, zoals deze ijsvogel, gespot in het Engelse Werk, meld hem dan op waarneming.nl. Meer uitleg vind je op [zwolle.knnv.nl](http:// zwolle.knnv.nl).

Eind maart hadden tegen de 700 waarnemers hun meldingen ingezonden met ongeveer 1.400 soorten. Dat is al meer dan 30% van het streefaantal.

Ijsvogel

Nieuwsoverzicht

Plasticvrije IJssel in 2030?

In december 2022 vond de Schone-IJsselconferentie plaats. De deelnemers willen de handen ineen slaan om de mooiste rivier van Nederland, de IJssel, in 2030 plasticvrij te maken. Hiervoor is heel veel inzet nodig van veel vrijwilligers. De meeste afval langs de oevers en in het water bestaat uit plastic.

Uit onderzoek blijkt dat het meeste plasticafval uit ondefinieerbare stukjes plastic bestaat. De meest gevonden herkenbare items zijn: flesjes, blikjes, voedsel verpakkingen, piepschuim, grote stukken plasticfolies, plastic korrels, wattenstaafjes en sanitaire doekjes. Alle door de deelnemers ingebrachte ideeën worden uitgewerkt in een gezamenlijk plan van aanpak.

Drie lindebomen verplant

Drie lindes langs de Klooienberglaan zijn

door het waterschap verplant. Door de op handen zijnde dijkversterking konden de bomen niet blijven staan. Ze zijn 250 m verderop opnieuw geplant. De lindes maken deel uit van een groep van ongeveer dertig karakteristieke bomen langs de Klooienberglaan - Industrieweg. Vanwege de dijkversterking moesten zeventien bomen ruimte maken. Veertien van de zeventien zijn gekapt.

Dikste boom van Zwolle

De dikste boom van Zwolle is een plataan aan de Potgietersingel. De boom heeft een omtrek van 7,46 m in 2022. De boom zou ruim 200 jaar oud zijn en geplant zijn door Napoleon toen hij met zijn leger in Zwolle was. De boom komt voor op de lijst van meest bijzondere bomen in Overijssel.

Foto: Michiel van Harten

Snuffelfietsen meten luchtkwaliteit

In 2022 kregen 150 Zwollenaren een klein blauw kastje op hun fiets gemonteerd. Daarmee werd hun fiets een 'snuffelfiets'. Al fietsend hebben de deelnemers veel data verzameld die een indicatie gaven over de luchtkwaliteit in Zwolle.

Zo bleek dat de luchtkwaliteit op dinsdag en woensdag beter is dan op vrijdag. Het blijkt dat de luchtkwaliteit in de stad dagelijks sterk wisselt. Gemiddeld is de dagelijkse uitstoot van fijnstof in heel Zwolle $6,3\mu\text{g}/\text{m}^3$. Als het jaargemiddelde lager is dan $25\mu\text{g}/\text{m}^3$ is er sprake van een goede luchtkwaliteit.

Belangrijk zijn de plaatselijke verschillen. Een van de doelen van het project is om schone fietsroutes uit de verzamelde data te kunnen destilleren. Er zijn meer indicatoren voor luchtkwaliteit. Bijvoorbeeld op [accuweather.com](https://www.accuweather.com) zijn metingen ook voor Zwolle dagelijks te volgen.

Wijkwekerij in Stadshagen

De kwekerij is te vinden aan de Moutmolen vlakbij basisschool de Paperclip in Stadshagen. Buurtbewoners kunnen boompjes afstaan voor een toekomstig Stadshager Bos. Het Stadshager Bos is een initiatief van Stadshagen Doet Groen waar nog een locatie voor wordt gezocht. De initiatiefne-

mers gaan er vanuit dat 70% van de bomen bestemd zijn voor het Stadshager Bos, 20% voor de wijk en 10% voor mensen die een boom in hun tuin willen.

Meer dan 4.000 plant- en diersoorten in Zwolle?

In 2023 organiseren de Zwolse afdelingen van KNNV en IVN samen met Nooterhof iets unieks: zij willen in de gemeente meer dan vierduizend soorten tellen. Iedereen kan meedoen. Als zoveel mogelijk natuurliefhebbers alle waargenomen soorten melden, moet dat een goed beeld opleveren van de natuur in Zwolle en dus van de biodiversiteit.

Meedoen kan via soortenjaar@gmail.com. Maak daarna een account aan op [waarneming.nl](https://www.waarneming.nl) en meld daar je waargenomen soorten.

Climate Campus wordt onderdeel van de gemeente Zwolle

Climate Campus heft zijn stichtingsvorm op en wordt onderdeel van de gemeente. Climate Campus is een netwerk van 40 partijen en maakt de deltaregio rond Zwolle groener, mooier en weerbaarder tegen wateroverlast, hitte en droogte. Als onderdeel van de gemeente komen meer financiële middelen en kennis om de klimaatadaptatie aan te pakken.

Vlindertelactie Vlinderstichting

Het veertigjarig bestaan van de Vlinderstichting werd afgetrapt in een koud Schellerpark. Vrijwilligers telden eitjes van de sleedoornpage, een zeldzame vlinder die zich vooral in Zwolle Zuid thuis voelt. De vlinders zetten hun eitjes af op sleedoornstruiken in het park.

In 2022 werden 1.300 eitjes geteld in de gemeente. De eitjes zien eruit als witte geribbelde bolletjes met een doorsnede van 1,5 mm. De eitjes worden in de oksels van jonge sleedoornscheuten gelegd. In het jubileum jaar van de Vlinderstichting zijn er iedere maand activiteiten in een andere provincie.

Circulair Ambachtsnetwerk WaardeRing dong mee naar prijzen

WaardeRing nam deel aan de Circular Award 2023 en de Overijsselse Circulaire Innovatie Top 20. WaardeRing is een circulair ambachtsnetwerk in de regio Zwolle dat in 2019 is opgericht. Deelnemende bedrijven en organisaties werken samen en vormen zo een circulair ambachtsnetwerk. WaardeRing zoekt naar hoogwaardige, circulaire toepassing van materialen die vrijkomen aan de 'achterkant' van de kringloopwinkel. Er werden geen prijzen in de wacht gesleept. Wel kreeg het netwerk veel waardering. Volgend jaar doen ze weer mee.

Bomen bij de Oude Mars gedund

Aan de Oude Mars zijn bomen verwijderd. In 2010 zijn op deze plek jonge bomen geplant op een afstand van 4 m tot elkaar. Om de bomen groot te laten groeien is een onderlinge afstand van 10 tot 12 m nodig. Het kappen van de bomen wordt 'dunnen' genoemd en is nodig om de achterblijvende bomen gezond en vitaal te houden. De bomen zijn niet op een andere plek herplant. Dit staat in de beantwoording door wethouder Arjan Spaans op vragen van het CDA in de gemeenteraad.

Duurzaam medicijngebruik bij Isala

Isala ondertekende de Green Deal voor de zorg. Daarin staan afspraken om de zorg duurzamer te maken. In de Green Deal is aandacht voor medicatie wat in het oppervlaktewater terecht komt. Ongebruikte medicijnen zouden doorgegeven kunnen worden in plaats van ze te vernietigen. Het lukt inmiddels negentig procent van de in het ziekenhuis verstrekte medicijnen opnieuw uit te geven.

Medicijnen zijn klein chemisch afval. Je kunt ze inleveren bij apotheek, Grondstoffen Inleverpunt - GRIP-wagen of milieustraat.

Waterwandeling door Zwolle

De NTR heeft naar aanleiding van de 70ste herdenking van de Watersnoodramp een vierdelige documentaire gemaakt met als titel: Het water komt! In 1953 hield Zwolle het droog, in 1916 was dit niet het geval. Aan de hand van een speciale podwalk, een wandeling met audio, door de stad kan iedereen die ramp nu herbeleven.

Wateroverlast Willemskade en Beestenmarkt 1916 (Bron: Collectie Overijssel, Beeldbank Overijssel)

Door de aanleg van de Afsluitdijk en de Noordoostpolder is de dreiging van het water minder geworden. Toch is een overstroming in onze tijd is niet ondenkbaar. In de podwalk zie je beelden uit 1916 en kun je zien hoe in Zwolle nog altijd de strijd tegen het water wordt gevoerd. Op internet is meer over de serie te lezen en is de podwalk over Zwolle te downloaden. Je kunt er ook een geschreven tekst van de podwalk vinden.

Project Buitengeluk

Tot de zomer worden in meerdere wijken groene activiteiten voor de jeugd gehouden. Deze vallen allemaal onder het project Buitengeluk waarin meerdere organisaties samenwerken om een mooi aanbod voor de

jeugd samen te stellen. Denk aan workshops als een bijenhotel maken, koken zonder foodwaste, hutten bouwen, botanisch stoepkrijten, waterdiertjes onderzoeken, bomen in de wijk (her)kennen.

350.000 kg textiel

Per jaar komt er 350.000 kg textiel binnen bij de Kringloop Zwolle Zuid. In het textielsorteercentrum achter de winkel wordt dat textiel door vrijwilligers en mensen in een ontwikkeltraject gesorteerd. Uit de regio komt textiel binnen in containers.

Omstreeks 7,5% van wat er in de kledingcontainers beland is geen textiel. Dit zorgt voor vervuiling en dat is jammer. Soms komt kleding binnen met de prijskaartjes er nog aan, kleding gekocht om te kopen. De kleding die niet goed genoeg is voor de verkoop wordt gerecycled. Van jeans wordt bijvoorbeeld isolatiemateriaal gemaakt, van wit textiel garen.

Mysterieuze afvalkabouters in Zwolle

Bij de Schoenkuipenbrug, aan de oostkant van het centrum vond Peter van Laar vreemde kunstwerkjes van afval. Het lijken wel 'afvalkabouters' aldus de vinder. Wie de makers van de van de kunstwerkjes zijn is onbekend. De reacties zijn uiteenlopend. De een vindt het rotzooi dat anderen mogelijk uitnodigt om nog meer troep op straat te gooien. Een ander oppert dat de maaksels misschien oproepen tot bewustwording.

Klimaatbomen geplant

Gemeente Zwolle en ROVA planten klimaatbomen in Zwolle. Een klimaatboom is een boom die verkoeling brengt op een warme zomerdag én goed tegen hitte en droogte bestand is. Aan de Klooienberglaan plantte wethouder Spaans een kers (Prunus mahaleb) die van oorsprong uit het midden en zuiden van Europa komt. Met het veranderende klimaat is de verwachting dat dit soort bomen in de toekomst beter zullen gedijen in onze stedelijke omge-

ving. Komende jaren worden meer bomen geplant. Dit kunnen inheemse en uitheemse soorten zijn.

Campagne Kraamkamer Natuur

Overall beginnen vogels aan een nieuw broedseizoen. Ook in de Vreugderijkerwaard. Natuurbeheerders zien graag bezoekers die hier rekening mee houden. Daarom verzoeken alle natuurbeheerders van Nederland vriendelijk: Blijf op de paden, hond aan de lijn en laat geen afval achter.

Met deze gezamenlijke campagne Kraamkamer Natuur wordt de bezoekers gevraagd om rekening te houden met kwetsbare dieren in natuurgebieden. De gevolgen van verstoring in de natuur zijn juist in het voorjaar groot. Het broedseizoen duurt van 15 maart tot 15 juli.

De campagne is een initiatief van Natuurmonumenten, LandschappenNL, Goois Natuurreservaat en Staatsbosbeheer.

Energie besparen met Infraroodpanelen

Tekst: Hans IJzerman

Infraroodpanelen (IR-panelen) kunnen voor het milieu een goede keuze zijn als bijverwarming in de woonkamer en in ruimtes die je weinig gebruikt. Als hoofdverwarming zijn infraroodpanelen minder geschikt, behalve als je huis heel goed geïsoleerd is.

Infraroodpanelen werken anders dan 'gewone' verwarming, die de lucht in de hele ruimte verwarmt (convectieverwarming). IR-panelen zet je neer of hang je aan de muur of het plafond. Ze geven stralingswarmte af naar een bepaalde plek in de kamer (bijvoorbeeld je werktafel of de zithoek).

Lentegevoel

Zit je in de stralingswarmte, dan voelt dat comfortabel, ook al is de luchttemperatuur om je heen lager. Het infraroodpaneel verwarmt namelijk je lichaam, en niet de lucht. Net zoals het in de lente in de zon behaaglijk kan zijn ook al is de temperatuur nog laag. Maar als je bij het warmtepaneel wegloopt, is de warmte ook weg. Je voelt de warmte tot zo'n 3 m.

Comfortabel besparen

Infraroodpanelen kunnen een energiezuinige keuze zijn als bijverwarming op een bepaalde plek (bijvoorbeeld de zithoek), of in ruimtes die je kort of weinig gebruikt (bijvoorbeeld de badkamer of een werkplek op zolder die je verder niet verwarmt). Het

gemiddeld verbruik is rond de 450 W, terwijl een straalkachel rond de 2.500 W verbruikt.

Infraroodpanelen verwarmen je lichaam, niet de lucht. Het heeft dus geen zin om ze aan te zetten (of aan te laten) als je een ruimte niet gebruikt. Zorg er daarom voor dat ze alleen aan staan als je een ruimte gebruikt. Een thermostaat met bewegings-sensor is daarvoor handig.

Aan plafond of standaard

Het duurt een paar minuten voordat het paneel stralingswarmte afgeeft. Het paneel werkt het best als het aan het plafond hangt, dan zit er niks in de weg tussen jou en het paneel. De beste hoogte is ongeveer 2,6 m boven de vloer. Bij meer dan 3 m kun je hem beter lager hangen, met draadjes aan het plafond. Je kunt hem ook aan een standaard hangen, en precies op je werkplek richten.

Reactie op concept natuurwaardenkaart Zwolle

In januari reageerde het Natuurplatform Zwolle (NPZ) op een conceptkaart met beschrijvingen van natuurwaarden in de gemeente. Door de grote hoeveelheid materiaal en de korte reactietijd een steekproef op hoofdlijnen. Geen beoordeling, maar meedelen door deelnemers in het NPZ.

Het NPZ heeft de gemeenteraad in 2019 gewezen op de noodzaak van een natuurwaardenkaart voor het beschermen en versterken van bestaande natuur en voor het ontwikkelen van gebieden voor biodiversiteit. Goed inzicht in de ecologische samenhang is van groot belang voor

ontwikkelingen op lange termijn en voor vergunningverlening.

De gemeenteraad gaf toen al aan dat robuuste ecologische verbindingzones ontbreken in de omgevingsvisie. Die verbindingzones zijn nodig voor

bescherming en versterking van biodiversiteit. In mei 2022 is de gemeente begonnen met beschrijven van deelgebieden op basis van ecologisch functioneren. In december verscheen een concept met gebiedskenmerken als landschap, soorten, natuurwaarden en een 'ambassadeursoort' die optimale kansen heeft.

Toekomst vaag

De beschrijvingen geven een schat aan informatie. Snel lezen leverde veel vragen op. Bij klimaatmaatregelen wordt nog geen relatie gelegd met toekomstige ontwikkelingen uit de omgevingsvisie. Kansen voor verbetering van biodiversiteit en natuurwaarden worden genoemd, maar niet bedreigingen, zoals verdichting door woningbouw.

De gebiedskenmerken zijn nog vaag. Wat is het beschikbaar oppervlak groen leefgebied? In de omgevingsvisie staan voorwaarden voor een robuuste blauwgroene structuur. Wat is robuust? In de beschrijving van natuurwaarden per gebied is de ecologische structuur van stad, buitengebied en regio nog niet zichtbaar.

Rol natuurwaardenkaart versterken!
Het NPZ wil de natuurwaardenkaart verwerken met de omgevingsvisie. Alleen zo is de kaart een toetsingskader bij het afgeven van vergunningen. De gemeente wil dat niet: "Wel wordt bij nieuwe ontwikkelingen in een vroeg stadium gekeken of deze passen binnen de omgevingsvisie als geheel. Het bestemmingsplan - in de toekomst: omgevingsplan - vormt daarna het juridische toetsingskader."

Woestijn Zwolle?

Uit onderzoek voor de gemeente blijkt dat de biodiversiteit nu al enigszins onder druk staat: "Verdere verdichting levert een risico op voor de biodiversiteit, omdat dit een grotere druk geeft op het bestaande groen en de kwaliteit daarvan. Ook de toename van het aantal inwoners zorgt voor extra druk op de bestaande kwaliteiten."

De biodiversiteitstrategie van de Europese Unie is dat 30% van land- en wateroppervlak de functie natuur moet krijgen. Zwolle heeft volgens het CBS nu circa 4% natuur. In de gebiedsbeschrijvingen staat nog niets over de milieuomstandigheden. Wat is de kwaliteit van de leefgebieden van planten en dieren in relatie tot stikstof, CO₂, fijnstof, lichtvervuiling en lawaai?

Meer inzet nodig

Uitgangspunt van het NPZ blijft dat ingrepen in de fysieke leefomgeving niet ten koste gaan van landschappelijke kwaliteiten, de hoofdgroenstructuur en natuurwaarden. Een natuurwaardenkaart is er om ingrepen af te wegen. Natuurbeschermers benadrukken daarnaast het belang van oude bomen en hagen, bijzondere soorten, samenhang tussen gebieden en regelmatig actualiseren. Het belang van bestuurders voor ecosystemen en voedselvoorziening vraagt om meer insecten als ambassadeursoort.

De gemeente komt voor komende zomer met de definitieve versie van de natuurwaardenkaart.

Hommelkoningin (Foto: Carin van de Ploeg)

40 bewonersinitiatieven vergroenen Zwolle met Groene Loper

Op 10 en 11 maart waren 40 bewonersinitiatieven, burens en maatschappelijke organisaties bezig met het vergroenen van de leefomgeving van Zwolle. Dit gebeurde in het weekend van NLdoet, de grootste vrijwilligersactie van Nederland. Groene Loper Zwolle hielp de initiatieven bij het regelen van de financiering en gaf bewoners advies over de vergroeningsacties.

Het vergroenen van de leefomgeving heeft een positief effect op de gezondheid van

mensen en draagt bij aan de leefbaarheid van de wijken. Groen zorgt voor droge(re) voeten na een flinke regenbui, biedt onderdak aan allerlei nuttige dieren en gaat opwarming van de stad tegen.

Wijkwekerij

Eén van de locaties waar - in weer en wind - werd gewerkt, was de Wijkwekerij in

Stadshager Bos. Hier zorgden kinderen, samen met ouders en vrijwilligers, voor aanleg van paden met houtsnippers, het inzaaien

van bloembedden en het planten bomen en struiken. Kinderen van basisschool De Paperclip gingen samen met vrijwilligers van de Wijkwekerij aan de slag met de voorbereidingen voor de groentetuintjes.

Eén 'niets kopen dag' per week

Tekst: Loes la Faille

Vaak geven we onbewust geld uit. Laten we de uitdaging aangaan om één dag per week niets te kopen. Geen voorverpakte lunch en flesje water bij de benzinepomp. Geen koffie to go. We laten de supermarkt links liggen en gaan ook niet online shoppen op zoek naar een kekke outfit of een ludieke gadget. Zo'n dag in de week zal ons geld- en milieuwinst opleveren. En hopelijk een bewuster koopgedrag.

Als we onderweg een in plastic verpakte lunch kopen met een flesje water en koffie in een wegwerpbeker zijn we duur uit en gooien veel verpakking weg. Een thuisgesmeerde lunch, koffie in een herbruikbare thermosbeker en kraanwater in een herbruikbare fles scheelt al heel wat verpakkingsmateriaal. Veel verpakkingsmateriaal wordt van kunststof gemaakt en heeft een korte levensduur doordat ze eenmalig wordt gebruikt. Door het nonchalante gedrag van velen onder ons verdwijnt er veel plastic op straat. Wat na jaren uiteenvalt tot microplastic en zo terecht komt in onze voedselketen en zelfs in ons eigen lichaam.

Als we niet naar de supermarkt gaan kunnen we in onze voorraadkast duiken om ingrediënten te zoeken om een maaltijd op tafel te zetten. Hoe vaak overkomt het ons niet? Een goede aanbieding in de supermarkt waar we meteen maar de nodige voorraad van inslaan. Om dan na verloop van tijd, als we de kast eens schoonmaken en ordenen tot de ontdekking te komen dat er aangebroken pakken en zakken achter op de planken staan die al lang over de houdbaarheidsdatum zijn. Koop alleen wat je echt opmaakt. Check regelmatig de inhoud van je kast en koop geen producten die je al in de kast hebt staan. Ongeveer 9% van ons voedsel verdwijnt onaangeroerd in de prullenbak. Dat is ruim 34 kilo per persoon per jaar. In Nederland is dat alleen al 590 miljoen kilo voedsel per jaar: duizenden vrachtwagens vol.

Spullen hebben een enorme milieupact. Voor spullen zijn grondstoffen nodig. Die moeten gewonnen worden. Dit kost energie en er worden vaak gifstoffen bij gebruikt. De grondstoffen worden verwerkt, verpakt, naar een winkel of magazijn gebracht voordat ze bij ons thuis arriveren. Wat we met onze spullen doen voordat we ze weer afdanken is slechts een klein gedeelte van de levenscyclus van onze bezittingen.

Ga op één van de andere zes dagen eens langs bij een kringloopwinkel of een repaircafé. In Het Happy 2050 Scenario van Babette Porcelijn staat veel achtergrond informatie.

Recensie Van tegeltuin naar jungle

Tekst: Carin van de Ploeg

In deze tijd van duurzaamheid, vergroenen en biodiversiteit, komt een boek dat je op een praktische manier helpt dit te realiseren op het juiste moment.

Katja Staring, journalist, blogger, fotograaf en instagrammer, die al meerdere boeken op haar naam heeft staan, kocht eind 2021 een huis met een 'stenen tuin'. Ze gaf zichzelf de opdracht om er een fijne leefbare jungle met ruimte voor mens, plant en dier van te maken. Ze haalt de tegels er één voor één uit en beschrijft hoe ze te werk gaat om dit doel te realiseren. Ze begint met uitleg over de ecologische voetafdruk, uitleg over tegels, materiaal en hoe je een eerste plan maakt.

Van eenvoudige praktijk: hoe wip en splits je tegels tot aan hergebruik en het uitleg over ecokathedralen. Over zand onder je tegels en bestrating tot aan het maken van een kruidenspiraal. Waar mogelijk hergebruikt

Katja alle materialen uit haar oude tuin en geeft tips en adviezen waar je zo duurzaam mogelijk materiaal vandaan haalt om de nieuwe tuin te vullen.

Ze heeft veel projectvoorbeelden en laat andere duurzame tuiniers aan het woord. Perzikstenen, blakerhout, zeevliedaken, bouwen met snoeiafval, takkenrillen, insectenhutten, regenwateropvang en gebruik, eetbare planten, touwvlechten met planten, terrassen en paden, wadi's: het komt allemaal aan bod in dit boek.

Naast vele verhelderende en verduidelijkende foto's staan er ook prachtige kleurrijke illustraties van de hand van Petra Baan in het 204 pagina's tellende boek.

Het fijne aan dit boek is dat het makkelijk leest en praktisch opgezet is. De inhoudsopgave is verdeeld in de hoofdstukken: Hergebruik, Tegels eruit, Water erin, Groen erin, Dieren erin en Plantenlijst en adressen. De plantenlijst en adressen zijn zeer uitge-

breid en maken dat de 28 projecten die in het boek beschreven staan voor iedereen bereikbaar en haalbaar zijn.

Tekst en foto's Katja Staring, illustraties Petra Baan, dailygreenspiration.nl, 204 pagina's, knnvuitgeverij.nl, ISBN 978 90 50118941, € 24,95 paperback

Voorkom microplastics via de was

Het wassen van synthetische kleding in de wasmachine zorgt voor veel vervuiling. Er komen microplastics vrij. Dat zijn deeltjes polyester en acryl. Ze zijn zo klein dat ze door filters heen gaan. Met het afvalwater belanden ze uiteindelijk ook in zeeën en oceanen. (Schelp)dieren zien het microplastic als voedsel. Dat geeft ook gezondheidsrisico's voor mensen die er van eten.

Als je kleding van synthetische stoffen hebt en die wast, zorgt je wasmachinefilter er niet voor dat microplastics in het afvalwater terecht komen. Die gaan namelijk door het wasmachinefilter heen omdat ze zo klein zijn.

Bij vervuiling van de oceanen wordt vaak naar het direct zichtbare afval zoals de plastic soep en het effect daarvan op plant en dier gekeken. Deze grotere objecten kunnen ook uiteenvallen in microplastic. Maar volgens onderzoek zijn de microplastics

vanuit de kunststofvezels uit onze kleding het grootste probleem.

Met de toename van de bevolkingsdichtheid en het vaker dragen van kunststof kleding neemt de belasting op het milieu verder toe. Onderzoek stelt de hoeveelheid per jaar gelijk aan 50 miljard plastic flessen. Een goed idee dus om daar extra op te letten, maar ook om een speciaal wasmachinefilter aan te schaffen of in ieder geval duurzamer proberen te wassen.

- Koop, draag en was zo min mogelijk kleding van synthetische materialen zoals polyester en acryl. Dat voorkomt microplastics in het afvalwater van de wasmachine.
- Schaf een wasmachinefilter aan. Let daarbij goed op of het er daadwerkelijk voor zorgt dat het microplastics opvangt. Veel filters vangen vooral overtollig haar op of andere resten die achterblijven.
- Voor een wasmachinefilter dat microplastics tegenhoudt kun je bijvoorbeeld kijken naar het PlanetCare filter. Dit filter houdt zo'n 90% van de kleine plastic deeltjes tegen.
- Er zijn ook speciale waszakjes of wasballen die kunnen helpen. Een filter werkt het best, maar deze opties houden ook een deel van de microplastics tegen.

Knotseizoenen VLO afgesloten

Zaterdag 18 maart werd het 47e knotseizoen van de van de werkgroep Vrijwillig Landschaps Onderhoud (VLO) afgesloten in de Nooterhof. De takkenril rondom het Vogelbosje is op deze dag flink aangevuld en alle wilg(jes) aan de Goertjesweg zijn om en om geknot. Er bleef daarna genoeg tijd voor een gezellige nazit in het zonnetje met (nee, deze keer geen soep) maar met drankjes, salades en lekker hapjes. Zomer-rust voor knotters en wilgen tot 4 november. Er waren dit keer veel bomen om te knotten. De 'achterstand' van de twee seizoenen waarin niet of minder geknot kon worden is nu wel mooi weggewerkt. Dat kon ook goed want de opkomst van de VLO was opnieuw erg groot: op een aantal ochtenden waren dat tussen de 35 en 40 knotters. Het rondje Zwolle begon in november 2022 aan de Schellerdijk en de Kleine Veerweg, eind

december volgde Holthagen. Daarna van de Kuyerhuislaan en het Roodhuizerpad door naar Spoolde met veel en grote bomen. Verder naar de Eierweg en de varkensstallen aan de Zuthemerweg. Met tot slot een flinke zaagklus aan de Vinkensteeg. Om werk te houden zijn er ook poters geplant. Totaal geknotte wilgen dit 47e seizoen: op een haer na 500, en aanplant iets meer dan 80. Aantal gewerkte knot uren: 2.600.

Voor en na... Vreugderijkerwaard (Foto's: Diet ter Stege)

Voorjaarsvaas

Tekst en foto's: Carin van de Ploeg

Hoewel het voorjaar nog niet begonnen is, schijnt de zon en dat motiveert wel om even met de voorjaarsknutsel aan de slag te gaan.

Buiten bloeien narcissen, blauwe druifjes en hyacinten. Weldra zullen meer bloemen volgen. Dus maken we een mooie voorjaarsvaas voor bloemen en takken.

Voorjaarsvaas:

Benodigdheden: een glazen pot of vaas, wervaste stiften en / of wascokrijt.

Zorg dat de pot of vaas goed schoon en vetvrij is. Dit kan door hem af te wassen met extra afwasmiddel of er een doekje met wasbenzine eroverheen te halen.

Nu kun je met de wervaste stiften op het glas tekenen. Je kunt stippen maken, of tekeningen van vogels of bloemen. Laat je fantasie de vrije loop.

Ook kun je stickers plakken of kant rondom de hals van de pot. Wat je maar leuk vindt. Nadat je alles goed hebt laten drogen, kun je de pot of vaas met water vullen en er een mooie bos zelfgeplukte bloemen of takken in zetten.

Veel lenteplezier gewenst!

